

PRZEGLĄD POMORSKI

DZIENNIK CHELMŹYŃSKI

ORGAN URZĘDOWYCH OGŁOSZEŃ POW. TORUŃSKIEGO I M. CHELMŹY

Pismo demokratyczne i bezpartyjne poświęcone sprawom kulturalno-oświatowym i gospodarczym

PRENUMERATA:

wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt z dodatkiem tygodniowym „STRZECHA RODZINNA“ wynosi miesięcznie w ekspedycji 2,10 zł, z odnośnikiem w dom przez listonosza 2,46 zł, kwartalnie 7,98 zł.

W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie gazety.

Nakładem i drukiem „Drukarni Przemysłowej“ (Fr. Miemczyk) w Chełmży.

Redakcja czynna od godziny 11 — 12 i od 16 — 17-tej.

Redaktor odpowiedzialny: FRANCISZEK MIEMCZYK, Chełmża.



Telefon 72.

OGŁOSZENIA:

10 groszy za millim. 1 łamowy, szerokości 33 mm. Za reklamy na stronie tekstowej szerokości 82 m/m, 50 gr. na li-giej 75 gr. na li-ej 1,— zł.

Przy powtórzeniu ogłoszeń udziela się rabatu. — Przy dochodzeniach sądowych i konkursach wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty.

Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsca administracja nie odpowiada, Konta bankowe: Komunalna Kasa Oszczędności w Chełmży — Bank Ludowy Chełmża — Vereinsbank Chełmża — Miejsce płatności Chełmża

Redakcja Administracja i Ekspedycja: Chełmża, przy Rynku Bednarskim nr. 1., narożnik ul. Hallera

Nr. 195.

Chełmża, wtorek, dnia 27-go sierpnia 1929 r.

Rok II.

Al. hr. Dąbski:

Sytuacja finansowa w Polsce.

II.

Wierząc, że początek musi być zrobiony od rolnictwa, dotykam bolączek z niem związanych. Rolnictwo bezwzględnie i to na równi rolnictwo wielkich i małych warsztatów pracy przechodzi dziś kryzys gospodarczy bardzo poważny. Gwałtowny spadek cen, głównie żyta, brak popytu na ziarno uniemożliwia w chwili zbiorów ich spieniężenie, wywołuje to brak gotówki, naprowadzenie pracy i pokrycie znacznych podatków, świadczeń gospodarczych i wekslowych długów. Dziś może w Polsce niema rolnika bez zaległości i bez niewoli niezdrowego dla rolnictwa kredytu wekslowego, którego uniknąć nie mógł wobec braku innego kredytu. Dziś łamie się równowaga budżetu gospodarstw rolnych naprawde. Mieści to w sobie groźbę załamania się rozwoju produkcji, która pomyślnie się już zarysowała, obniżenia poziomu kultury rolnej, osłabienia siły płatniczej podatkowej u rolnika. Brak gotówki u rolnika powoduje stagnację w przemyśle i handlu. Skutki mogą stać się groźnymi nie tylko dla rolniczych jednostek zachwianych finansowo, ale i dla Państwa. Trzeba prędko umożliwić dostosowanie podaży ziarna do popytu na ziarno, aby ustabilizować ceny ziarna. Wykonaniem jest to dziś przez prędkie i dobre zorganizowanie kredytu opartego na warunkach rolniczych. Kredyt ten, wprowadzony na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej jest najlepszą formą wytworzenia zdrowego kredytu długoterminowego dla rolnika. Próbną wprowadzenie tego kredytu warantowego wykazało wiele usterek, które winny być rychło usunięte. Sposób wpisu i wypisu w rejestrze sądowym musi zostać uproszczony i stać się mniej kosztownym, forma weksla powinna być zastąpiona bonem warantowym wolnym od stempla a zdającym do biegu eskontowego na równi z wekslem, oprocentowanie kredytu warantowego nie powinno przekraczać stopy eskontowej Banku Polskiego i winno być pobieranem z dołu. Kredyt winien mieć możliwość spłaty przez częściowe upłaty w okresie roku gospodarczego w miarę czynionej sprzedaży przedmiotu zastawu, ilość produktów dopuszczona do warant powinna być poważnie rozszerzona. Źródło kredytu warantowego winno w tym roku być znaczne, a rozpoczęcie udzielania tych kredytów nastąpi zaraz po zbiorach. Wprowadzenie rychle tak zreformowanego kredytu warantowego może usunąć nadmiar podaży ziarna w stosunku do popytu, a tem uchronić od dalszej zniżki cen i nędzy rolnictwa, która musiałaby zaistnieć przy dalszym istnieniu obecnego stanu. Jest to krok pierwszy, już dziś nieodzowny dla uchylenia istniejącej groźby ruiny warsztatów rolniczych. Poza to jednak leży wielka konieczność rychłego opracowania programu polityki agrarnej. Nie można nie doceniać, że opracowanie tego programu jest trudnym, ale dążenie do tego jest jedną z najpo-

Sprawy polskie na Radzie Ligi Narodów.

Warszawa, 25, 8. Zbliżająca się sesja Rady Ligi Narodów zajmie się w czasie swych narad całym szeregiem doniosłych spraw, z których niejedne są dla Polski ogromnego znaczenia.

A więc w pierwszym rzędzie na porządku obrad Rady Ligi znajdzie się niewątpliwie sprawa ponownego wyboru Polski do Rady Ligi wobec upływu 3 letniej kadencji. Jak się dowiadujemy,

sprawa ponownego wyboru Polski do Rady Ligi przedstawia się pomyślnie.

Pozatem m. in. pod rozważę Rady Ligi będzie poddanych kilka skarg mniejszości polskiej w Niemczech. Ze strony niemieckiej będzie niewątpliwie przedstawiona sprawa likwidacji niemieckich majątków w Polsce, sprawa słynna i znana pod nazwą „Grebe—Naumanna“.

Polska zajmuje dominujące stanowisko we wschodniej Europie.

Warszawa, 25, 8. W dniu dzisiejszym powrócił do Warszawy ze stacji Zengale szef biura prasowego min. przem. i handlu radca Jackowski, który w imieniu min. Kwiatkowskiego odwoził do granicy ministrów przem. i handlu Szwecji i Estonji.

Obaj ministrowie przy pożegnaniu podkreślili z naciskiem, że są wzruszeni gościnnością polską jak również stanem gospodarczym państwa, które zajmuje dominujące stanowisko we wschodniej Europie.

Niemniej potężne wrażenie wywołała na nich

Gdynia, która jest wizją przyszłości Polskiej i jej potęgi gospodarczej. Minister szwedzki wyraził żal, że nie mógł zapoznać się ze sztuką polską, jak również zwiedzić Kraków, będący ośrodkiem kultury polskiej.

Zapowiedź dalszych wizyt zagranicznych ministrów.

Warszawa, 25, 8. Jak się dowiadujemy, w najbliższym czasie przybędą do Polski celem zwiedzenia P. W. K. ministrowie przem. i handlu Finlandji, Czechosłowacji, Norwegji, Danji i Francji.

ważniejszych potrzeb państwa. Łatwiejszem jest prowadzenie programu polityki zbożowej, winno ono nastąpić zaraz. Kierownictwo winno się trzymać ściśle wytkniętego programu, badając wśród pracy jego skuteczność niewolno zmieniać linji, bo stabilizacja cen, która jest już dziś koniecznością, tak dla produkcji rolniczej jak dla Państwa, nie znosi linji chwiejnych i zmiennych. Nad opracowaniem programu polityki agrarnej winny wyleżyć się najlepsze głowy, bo program ten dobrze sformowany jest warunkiem dobrego jutra narodu.

Przy Ministerstwie Rolnictwa winna istnieć stała Rada rolnicza, złożona z przedstawicieli intelektu rolniczego jako organ opiniodawczy. Koniecznym wydaje się rychłe połączenie wszystkich spraw dotyczących gospodarstwa rolnego i całej odpowiedzialności w jednym Ministerstwie, gdyż rozbiście całości zagadnienia agrarnego na więcej Ministerstw musi powodować szkody i powolność pracy. Rolnictwo wymaga dziś rychłej reformy podatkowej, rozszerzenia listy płatników z rolnictwa, zniesienia progresji przy podatkach bezpośrednich i podatku majątkowym, zniesienia różnorodnych terminów płatności podatków, ustanowienia zasady płatności podatków półrocznie z dołu, zaniechania popierania stosowanych w obecnej wysokości opłat karnych od zaległości podatkowych, reformy podatku spadkowego przy dziedziczeniu ziemi w prostej linji, gdyż obecna wysokość podatku spadkowego równa się z wywłaszczeniem, wprowadzenia silnej kontroli i ustanowienia ścisłych norm wysokości podatków komunalnych w stosunku do podatków państwowych. Koniecznym jest inne niż dotąd sprawiedliwe ustosunkowanie

reprezentacji pracodawców w Radach Kas Chorych oraz silna kontrola prac zarządów tych kas, jak i uporządkowanie wykonywania całości ustawodawstwa socjalnego w Polsce. Opłaty te są dziś tak wysokie i wzrastające z roku na rok, że przekraczają podatki państwowe i grożą wprost ruiną rolnictwu. Potrzebną dla rolnictwa jest reforma taryf kolejowych dla przewozu węgla i nawozów sztucznych produkcji polskiej, gdyż taryfy obecne uniemożliwiają np. na Kresach Zachodnich używanie potasu polskiego i zmuszają do używania soli potasowej niemieckiej, ku szkodzie Państwa. Sądzę, że już to do powiedziałem z dziedziny produkcji rolniczej wskazuje jasno, jak wielkiem i jak pilnym jest zadanie reformy w dziedzinie gospodarczej w Polsce. Czasu do stracenia nie mamy, bo zł. zwiększa się z roku na rok. Zastanowić się warto, czy jest nieuniknionem, by w Polsce, równocześnie z nader poważnym dźwigniem się wielu dziedzin życia, pozostawały tak uparcie i długo błędy przeszłości uniemożliwiające należyte i dość prędkie wzmocnienie produkcji rolniczej. Od wzmocnienia produkcji rolniczej zależy zasobność pracowników na roli, od ich zasobności zależy pomyślny rozwój przemysłu i handlu, od zasobności obywateli Państwa zależy siła Państwa. Często w sprawach ludzkich bywa nieuniknionem popełnianie błędów rozumem człowieka, winno umieć na czas błędy usuwać. Mowa kier. Skarbu p. Matuzewskiego powinna stać się skutecznym apelem do rychłej reformy w dziedzinie gospodarczej, której producenci w Polsce, z ufnością do obecnego Rządu oczekują.

Ze świata.

Napad litewski na zgromadzenie polskie.

W miasteczku Iwje litewska młodzież napadła na Ognisko polskie w czasie odbywającego się tam przedstawienia.

Litwini powybijali w stowarzyszeniu wszystkie szyby w oknach i znieważyli czynnie dwie nauczycielki Polki.

Walka z oświatą polską na Litwie.

Rząd litewski postanowił w bieżącym roku szkolnym zamknąć 10 szkół powszechnych polskich rzekomo z powodu małej frekwencji uczniów.

„Carewicz” Aleksy ukazał się na Litwie.

Kowieńska policja kryminalna przed paru dniami otrzymała od berlińskiego prezydium policji fotografię i szczegółowy opis osobnika, podającego się za uratowanego cudem przed rozstrzelaniem w r. 1918 następcą tronu Rosji w. księcia Aleksa Mikołajewicza.

Według doniesień z Berlina, ów osobnik ma dokumenty na imię Aleksiego Mikołajewicza Romanowa, w metryce zaś urodzenia jako matka figuruje Aleksandra Teodorówna, a data i miejsce urodzenia zgadzają się z datą faktycznego następcy tronu.

Czerezwycajka wydała wyrok śmierci na Trockiego.

Organ emigracji rosyjskiej „Wremja” zamieszcza wywiad swego korespondenta z Trockim który oświadczył, że jest w posiadaniu dowodów iż G. P. U. w Moskwie wydała na niego wyrok śmierci, a obecnie usiłuje go wciągnąć na teren Sowieców. Trocki obawia się o swoje życie nawet po za granicami Rosji, z rąk skrytobójczych.

Trocki oświadcza dalej, że wkrótce ogłosi sensacyjne rewelacje z za kulis Kremal.

Francja się nie cofnie.

Pewien wybitny delegat francuski oświadczył wobec bawiącego w Hadzie red. „Matin” p. Sauerelna: Nie możemy się cofnąć nawet gdybyśmy tego chcieli. Plan Younga jest święty. Zresztą sami rzeczoznawcy w ostatnim artykule swego raportu proklamują nienaruszalność swego dzieła. Byliby oni w stanie wycofać swoje podpisy na wypadek jakichkolwiek zmian. Uczyniliby to zresztą bezwzględnie gubernator Banku francuskiego p. Moreau, nasz pierwszy rzeczoznawca na konferencji parskiej.

Paul Boncour w Hadze.

Do Hagi przyjechał dziś rano Paul Boncour prezes komisji spraw zagranicznych francuskiej Izby deputowanych. — Dziś rano odwiedził go angielski sekretarz stanu Henderson i konferował z nim przeszło dwie godziny.

W sferach politycznych francuskich utrzymują, że celem wizyty angielskiego sekretarza stanu była chęć uzyskania poparcia socjalistów francuskich dla przyspieszenia ewakuacji Nadrenji.

Juljusz de Gastyne.

Śmiertelny pocałunek

(Przekład z francuskiego).

(Ciąg dalszy).

(79)

— Wytłumaczyłeś pan! Tylko, że nikt w pańskie tłumaczenie nie uwierzył; zyskałeś tylko, tyle, że tym razem uniknąłeś więzienia!

— Więzienia?

— Tak, więzienia... Znasz je pan już, siedziałeś w nim trzykrotnie! Dla prokuratora i dla tych, którzy jemu wierzą, jesteś pan oszustem, a nawet zabójcą. Mógłbyś pan być z łatwością aresztowanym, osądzonym i skazanym!

— Znam prawo...

— Byłeś pan dość sprytnym, aby uprzedzić katastrofę rozpuzszeniem historii, która tym razem przeszkodziła rzeczywiście uwięzieniu pańskiej osoby. Krótko mówiąc, spadłeś pan na łapy!...

— I stoję mocno!

— Ha! Wiesz pan, kochany panie, że tylko koty mogą się w ten sposób bawić. Człowiek który w bezpiecznym skoku spada na nogi trzy razy,

Wojna na Dalekim Wschodzie.

Wiedeń, 25. 8. „United Press” donosi z Szanghaju, że po mobilizacji regularnej armji mandżurskiej zarządził gubernator Czang Tsu Liang mobilizację armji rezerwowej Mandżurji w sile 120 tysięcy ludzi. Sowieckie siły zbrojne na granicy chińskiej wynoszą do 60 000 żołnierzy. Tak ze strony sowieckiej jak i chińskiej zostały skoncentrowane znaczne ilości wojska w pobliżu Mandżurji.

Rząd mukdeński ogłasza komunikat, wedle którego chińczycy w potyczce pod Dalajnor wzięli do niewoli 40 rosjan. W Mandżurji skoncentrowanych jest 25 000 żołnierzy rosyjskich z dwoma pociągami pancernymi, 6-ciu tankami i 20 samolotami, podczas gdy dalsze 25 000 żołnierzy i pociąg pancerny znajdują się koło stacji Pogranicznaja. Pewna liczba agentów rosyjskich została

przechwycona w chwili zakładania min za chińskiej kolei wschodniej.

Wodzem naczelnym armji przeciwsowieckiej, organizowanej obecnie w Mandżurji, mianowano gubernatora prowincji Kirin Czang-Tso-Siang.

Urzędowy komunikat chiński o boju pod Jalainor.

Wiedeń. Donoszą z Paryża: Poselstwo chińskie ogłasza następujący komunikat urzędowy z Nankinu:

Wojska sowieckie przekroczyły dnia 16 b. m. granicę chińską. Wywiązała się trzygodzinna walka pod Jalainor, przyczem wojska chińskie straciły kilku oficerów i 25 żołnierzy. Wojska sowieckie bombardowały tejże nocy kopalnię w Jalainor i usiłowały obsadzić i zniszczyć linię kolejową, prowadzącą do Chailar.



Zapisz sobie,

bo już czas się informować o ważnych zdarzeniach gospodarczych i politycznych w kraju i całego świata. Aby wiadomości te szybko i tanio otrzymać, zapisz sobie za 2,45 zł. na miesiąc wrzesień

„Przeгляд Pomorski”.

Z kraju.

Wyjazd p. Prezydenta do Starogardu.

W dniu 15 września p. Prezydent Rzplitej uda się w otoczeniu swej świty do Starogardu, aby wziąć udział w uroczystości wojskowej 10-lecia istnienia 16 dywizji piechoty.

Generał Kukiel powołany do służby czynnej.

Ostatni „Dziennik Personalny” (Nr. 15) przynosi między innymi następujące rozporządzenie p. ministra spraw wojskowych:

uchodzi za akrobatę, a za czwartym razem kark skręci. Pan jesteś akrobatą i przepowiadam, że skręcisz kark wkrótce!

— Zobaczymy!

— Wypędzono pana z wojska.

— Nie prawda!

— Prawda. Zmuszono pana do podania się do dymisji, to na jedno wychodzi. Potem — nie zagrzałeś pan nigdzie długo miejsca. W Paryżu, zmuszony byłeś opuścić przedsiębiorstwo, w którym zajmowałeś posadę, z powodu kradzieży, której winowajcy nie chciało szukać.

To samo zdarzyło się we Włoszech. Tam także mogłeś znaleźć źródło, które miało cię doprowadzić do pieniędzy, mianowicie podobieństwo włoski Dareny do córki pana Richaud. Połączyłeś się z wyzłotkami społeczeństwa, zaszedłeś tak daleko, iż zdawało się, że już nie wypłyniesz. Dzień dobry, panie Dupont!

Notariusz przywitał się z przechodzącym kapitanem dymisjonowanym, poczem mówił dalej.

— Na szczęście dziś we Francji popłaca... bezczelność. I dla tego wypłynąłeś pan na powierzchnię po dwóch latach nurkowania.

— Czy długo jeszcze masz pan zamiar mię obrażać?

— Dopóki mi się to podobać będzie.

Inżynier spojrział piorunującym wzrokiem, z twarzy notariusza nie schodził wieczny uśmiech.

Gen. brygady dr. Marjan Kukiel, pozostający dotychczas w stanie nieczynnym, powołany został do służby czynnej i przydzielony do dyspozycji p. ministra spraw wojskowych.

Wielka międzynarodowa europejska konferencja rozkładów jazdy w Warszawie.

Powrócił z Lucerny zastępca dyrektora departamentu eksploatacyjnego ministerstwa komunikacji, dyr. Moskwa, który ustalał tam program prac i przyjęcia wielkiej międzynarodowej europejskiej konferencji rozkładów jazdy. Konferencja ta odbędzie się w Warszawie w październiku.

Końcowe prace zjazdu odbędą się w Krakowie co da delegatom możliwość zwiedzenia Krakowa i Wieliczki. Ogółem przybędzie do Warszawy w związku z tą konferencją 400 osób. Po zakończeniu prac konferencji, delegaci zwiedzą w specjalnych pociągach Gdynię i Zakopane.

Ministerstwo komunikacji opracowuje obecnie szereg wniosków, które mają uwzględnić interesy kolei polskich w międzynarodowych rozkładach jazdy.

Na 2 miliony złotych oszacowano wartość dywanu wilanowskiego.

Dywan, zakupiony ostatnio przez rząd od hr. Branickiego ze zbiorów wilanowskich, był wczoraj oceniony na zaproszenie wojewody Twardo przez wybitnych znawców.

Zdaniem fachowców, wartość dywanu, nie mówiąc o jego wartości pamiątkowej i historycznej, można śmiało ocenić na 2 miliony złotych. Jest to, wedle orzeczenia znawców, jeden z najcenniejszych dywanów w Europie. Należał on do grupy dywanów t. zw. Ispahan i jest jednym z najpiękniejszych okazów tej grupy.

Dywany takie były słynne w 16-tym wieku, przeważnie zawieszano je na ścianach. Władze postanowiły drogocenny dywan przekazać zbiorom państwowym na Zamku Królewskim w Warszawie.

Przez chwilę Oktawjusz de Maussinier miał ochotę zakończyć przykrą romową gwałtowną sceną, choćby spoliczkowaniem tego jowialnego człowieka, który go znieważał, lecz rozważa przemogła.

Zrozumiał, że ma przed sobą przeciwnika potężnego, który w obronie słusznej sprawy nie cofnie się przed żadnym krokiem, którego żadna siła nie rozbroi.

— Słuchaj pan! — mówił dalej notariusz — tego, co mówię, warto posłuchać...

— A jeżeli słuchać nie zechcę?

Zmuszę pana! Tylko dlatego, aby nie kompromitować tych rodzin, które pana u siebie przyjmowały, nie rozgłaszałem dotąd wszystkich wiadomości, jakie o panu posiadają. Ale jeżeli będzie to potrzebne, władze wytoczą panu proces, w którym, jako świadków, zeznawać będą Antek Glista i Izidor Pouilletard.

Oktawjusz zagryzł wargi. Ta groźba go uspokoiła.

Taki proces byłby klęską ostateczną! Podobny skandal w chwili, gdy władze wiedzą, o myślenie o moralności oskarżonego, jakkolwiek sprawa sądowa, choćby z blahego powodu, ale która by rzuciła światło na przeszłość inżyniera, byłaby jego ostatecznym upadkiem.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Z Pomorza.

Wąbrzeźno. (Skazanie defraudanta). Sąd Okręgowy w Toruniu skazał Stanisława Skowrońskiego na 3 miesiące więzienia (z zawieszeniem na 1 rok) za defraudację 459 zł. na szkodę Urzędu Skarbowego w Wąbrzeźnie.

Wiąg, pow. świecki. W zagrodzie Kranza Henryka wybuchł groźny pożar. Pożar powstał na strychu przy kominię, przy którym leżało siano i belka oraz nagromadzone były różnego rodzaju łatwopalne materiały. Ratunek utrudniało położenie gospodarstwa, gdyż wskutek gór nie można było dojechać z sikawkami. Dom mieszkalny spłonął doszczętnie, tak, że nawet mury zostały uszkodzone. Pastwą płomieni padła bielizna, ubrania, część mebli itd. Straty wynoszą około 28 000 zł.

Małe Radowiska. (Pożar). Dnia 18 bm. około godz. 23,30 powstał pożar w majątku należącym do Lucjana Wilamowskiego w Małych Radowiskach pow. wąbrzeskiego, gdzie spaliła się stodoła z wartością 1000 centnarów słomy oraz z maszynami rolniczymi. Stodoła ubezpieczona jest na 23.000 zł. w Pom. Stowarzyszeniu Ubezpieczeń w Toruniu, zaś maszyny rolnicze na 10.000 zł. w Towarzystwie Wzajemn. Ubezpiecz. od ognia i gradobicia w Poznaniu. Przyczyny pożaru dotychczas nie ustalono. Dochodzenia w toku.

Brodnica. (Gościnnie występ złodzieja warszawskiego nie udał się). Parę dni temu monter przysłany do reperacji basenów naftowych Nobla, wybił nocą szybę u jubilera p. Dobrzyńskiego przy ul. Hallera, złowiwszy parę zegarków. Brzęk szyby obudził lokatorów z piętra, którzy zaalarmowali właściciela sklepu. Złodziej, kołując po paru ulicach, zginął. Pies policyjny z powodu deszczu nie mógł na razie odnaleźć sprawcy, ale jakiś osobnik, mieszkający blisko kolei, widział paczkę jakąś wrzuconą w kartofle. Sprowadzony pies, powąchawszy paczkę z zegarkami, doszedł węchem do baru kolejowego i tam od razu rzucił się na złodzieja. Sprowadzony do policji przyznał się do winy i obecnie czeka w więzieniu na wymiar kary.

Gdynia. (Starania o rozwiązanie Rady Miejskiej). Rada miejska Gdyni wybrana w wyborach dnia 4 b. m. podobno nie odpowiada swemu zadaniu. Obecnie rozeszła się po Gdyni wiadomość, że komitet obywateli gdyńskich wystąpił z memorjałem do województwa pomorskiego o rozwiązanie rady miejskiej, co notujemy z obowiązku dziennikarskiego.

Z miasta Torunia i powiatu.

Obywatele wyborcy Torunia. Zbliżają się wybory do Rady Miejskiej. W dniu 1-go września br. zdecyduje ludność Torunia jakich pragnie mieć w mieście gospodarzy. Sądźmy, że ani jeden Polak nie uchyli się od spełnienia obowiązku obywatelskiego, nie wolno bowiem zapominać, że brak jednego nawet głosu polskiego może przynieść niezasłużoną powagę niepolskim żywiołom.

Byłoby więc zbrodnią narodową ze strony każdego Polaka, gdyby lekcewał obowiązek obywatelski i nie oddał głosu na którąkolwiek z list polskich, interes bowiem państwowy przenosimy nad jakiegokolwiek spory o listy, osoby, hasła czy hasła.

Przypuszczamy, że każdy obywatel Torunia, którego nazwisko podają listy polskie pragnie dobra miasta. Chodzi jedynie o to jak to dobro rozumie.

Toruń. Komisja do badania samochodów i pojazdów mechanicznych urzędować będzie dnia 31 bm.

Wpisy do konserwatorjum Pom. Tow. Muzycznego w Toruniu już się rozpoczęły i przyjmowane są w biurze konserwatorjum przy ul. Chelmińskiej 16 codziennie od godz. 9 do 13 i od 15 do 19-ej. Wstępne egzaminy i nauka rozpocznie się dnia 2 września br. Lokal konserwatorjum został przez czas wakacyjny zupełnie odnowiony.

Dźwierzno, pow. Toruń. (Z parafji). Wielką radość sprawił naszej parafji wieleb. ks. prob. Pelłowski przez zakupienie dla naszego kościoła pięknych rzeźbionych stacyj Drogi Krzyżowej. Stacje są gustownie wykonane i dostosowane do całości odnowionego wnętrza świątyni. Poświęcenie stacyj odbyło się w uroczystość Wniebowzięcia Najśw. Marii Panny.

Z zebrania naszych kolejerzy

— **Cześć Kolejnictwu.** Powyższem hasłem zagaił prezes Towarzystwa Pracowników Kolejowych dn. 28 bm. zebranie. Z kolei sekretarz p. Kapelaty odczytał protokół z ostatniego zebrania.

W punkcie 3 cim porządku dziennego p. Młynarek podał sprawozdanie kasowe z zabawy, gdzie saldo wynosiło 123,96 zł. Z tej kwoty Towarzystwo darowało 50 zł. na bibliotekę oraz 50 zł. na odnowienie obrazu św. Trójcy w naszym kościele.

We wolnych głosach prezes p. Buchholtz apelował do członków, by w przyszłości czuwać nad porządkiem i spokojem w sali, a osobników takowych zakłócających należy wyprosić. W dalszym ciągu wolnych głosów przemawiali pp. Ćwikliński, Lewandowski, Kapelaty, Kilanowski i inni, poczem sekretarz odczytał list nadesłany do Tow. od S.S. Elżbietanek z prośbą o wyasygnowanie jakiejś subwencji na odbudowę klasztoru i kaplicy. W dyskusji na powyższy temat zabierali głos pp. Lewandowski, Kilanowski, Piórkowski, Ćwikliński, Kotkiewicz, sekr. Kapelaty, prez. Buchholtz, Skopin i inni, poczem uchwalono wyasygnować na ten cel kwotę w wysokości 50 zł.

Po wyczerpaniu porządku dziennego prezes p. Buchholtz solwował obrady Towarzystwa hasłem „Cześć Kolejnictwu”.

Po 5 minutowej przerwie odbyło się zebranie

przedwyborcze pracowników kolejowych i pocztowych celem ustalenia listy kandydatów.

Marszałkiem obrad wybrano p. Lubiewskiego, sekretarzem p. Piórkowskiego oraz komitet wyborczy, składający się z 5 osób, któryby prowadził sprawę wyborczą. Po dość długiej i ożywionej dyskusji w której przemawiali pp. Kucharski, Buchholtz, Kilanowski, Lewandowski, Piórkowski, Szymański i inni, uchwalono pierwsze dwa mandaty oddać kolejarzom, 3-cie zaś miejsce pocztowcom.

Po dziesięcio-minutowej przerwie przystąpiono do utworzenia listy kandydatów, która przedstawia się następująco: I miejsce zajmuje p. Lubiewski (urz. kol.) II p. Kucharski (urz. kol.) III miejsce zarezerwowano pocztowie, która wysunie swego kandydata, IV-te p. Kotkiewicz. Dalsze miejsca, na które weszli pp. Lewandowski, Młynarek, Piórkowski, Machel, Sliwiński i inni, są miejscami podrzędnymi.

We wolnych głosach przemawiali pp. Piórkowski, Kucharski, Kilanowski, Buchholtz, Kapelaty, i inni, gdzie padły propozycje, by po pierwszym miesiącu września zwołać powtórne zebranie, na którym będzie uchwalone źródło funduszu wyborczego oraz wszelkie sprawy związane bliżej z wyborami.

Po wyczerpaniu porządku obrad przewodniczący p. Lubiewski zamknął obrady około godziny 22,15.

KRONIKA

Chełmża, dnia 26 sierpnia 1929 roku.

Kalendarzyk.

Poniedziałek. Zefiryna m.
Wtorek. Józefa, Kalasant.

NOCNY DYŻUR LEKARSKI.

Dyżur niedzielny i tygodniowy dla członków Pow. Kasy Chorych pełni w tym tygodniu p. dr. Przewoski.

DYŻUR NOCNY APTEK.

Dyżur nocny pełni Apteka „Nowa” p. Maliszewskiego.

— **O powołaniu rezerwistów na ćwiczenia 1929 r.** Rozporządzenie ministra spraw wojskowych, ogłasza powołanie na 4-ro i 6-cio tygodniowe zwyczajne ćwiczenia wojskowe podoficerów i szeregowych rezerwy kategorii A.

— **Złote gody małżeńskie.** W dniu wczorajszym obchodzili pp. Mateusz i Józefa Dziewiątkowski zam. przy ul. Paderewskiego 22, jubileusz złotych godów małżeńskich. Z tej okazji życzymy Jubilatom wszelkich pomyślności w dalszej drodze pożycia małżeńskiego, by przy pełnym zdrowiu, otoczeni gronem wnuków i prawnuków dożyli szczęśliwie diamentowych godów.

— **Żniwa się kończą.** Już teraz dzień coraz krótszy, a nastają długie wieczory.

Każdy gospodarz, który z braku czasu zaniedbał czytania gazet w czasie żniwa, teraz już będzie miał czas na to, i teraz już może i powinien czytać pilnie.

Zebrane plony ziemi trzeba sprzedać bez strat — wobec czego należy pilnie śledzić notowania cen jakie podaje „Przeгляд Pomorski”, ażeby nie dać się oszukać.

A poza tem trzeba pamiętać, że — „nie samem chlebem człowiek żyje”.

Karmiąc ciało chlebem — trzeba też nakarmić — umysł wiedzą, trzeba silnie śledzić, co się dzieje w świecie, — by być światłym obywatelem, — a nie tylko zwyczajnym — „zjadaczem chleba”.

Czytelnicy! — pamiętajcie zatem o zapisaniu „Przeglądu Pomorskiego” na miesiąc września i zachęcajcie sąsiadów, by go sobie zapisali.

— **Z życia Stowarzyszenia Właścicieli nieruchomości miejskich.** W niedzielę, dnia 25 bm. zagaił prezes p. Szymański Franc. obrady Stow. Właśc. Nier. Miejsk. w „Hotelu Pomorskim”. Z kolei sekretarz p. Kulpiński odczytał protokół z ostatniego zebrania, poczem przewodniczący omówił sprawę składek zaległych, gdzie po dość ożywionej dyskusji, w której zabrali głos pp. Bakowski, Brzuskiwicz, Kulpiński,

Kolenda i inni, na wniosek p. Czerwińskiego uchwalono pobierać składki, zaległe z ubiegłego i innych lat od 1 stycznia 1929.

W dalszym ciągu porządku omawiano sprawę nieplacenia świadczeń za mieszkania. W tym punkcie prezes stawi wniosek do Centrali, by tą sprawą się zajęła i dała odpowiednie wyjaśnienie.

Punkt piąty porządku obrad obejmował sprawę wyborów do naszej Rady Miejskiej. Prezes przedstawił w krótkich słowach sentyment, jaki się wytworzył obecnie, mianowicie, że Zjednoczona lista Obywatelstwa rozbiła się na dwa odcienie. (Kto ponosi winę, że Zjednoczona lista Obywatelstwa się rozbiła? Sprawa powinna być wyjaśniona! Co Komitet Zjednoczonej listy Obywatelskiej na to? — przyp. Red.)

W dyskusji nad powyższym tematem przemawiali pp. Kolenda, Brzuskiwicz, Cymbrowski, prezes Szymański Fr., Czerwiński, Jabłoński, Kulpiński, Górtowski, Zawadzki i inni.

Ostatecznie zebranie uchwalilo **jednogłośnie pozostać nadal, przy Zjednoczonej liście obywatelskiej.**

We wolnych głosach przemawiali w sprawach czysto organizacyjnych pp. Szymański, prezes — Cymbrowski, Czerwiński, Kolenda, Maczyński, Brzuskiwicz, Kulpiński, Kaniecki, Bajewski, Ziółkowski J. i inni.

Po wyczerpaniu porządku dziennego, prezes solwował zebranie, przy obecności około 50 członków.

Baczność Kolarze i miłośnicy boksu!!

Jutro dnia 27 sierpnia br. odbędzie się w lokalu Wili Nowej zebranie organizacyjne tych lekcji przy tut. K. S. „Pogon”. Zapraszamy wszystkich miłośników sportu kolarskiego i bokserskiego na powyższe zebranie, które się odbędzie o godzinie 20 ej wieczorem. Deklaracje do zgłoszenia wydaje sekretariat klubu J. Bukowski Cukrownia. Dla łaskawej informacji podajemy do wiadomości, iż kierownictwo poszczególnych sekcji spoczywa w rękach doświadczonych sportowców.

Gielda zbożowa

POZNAŃ dnia 23. 8. 1929 roku

placono za 100 kg. w zł.

Żyto nowe	26,00—27,00
Pszenica nowa	44,00—46,00
Jęczmień przemi. owy	26,50—27,50
Jęczmień browarowy	29,00—32,00
Owies	23,00—26,50
Mąka żytnia 70 proc.	40,50—00,00
Mąka pszen. 65 proc.	70,50—74,50
Otręby żytnie	19,75—20,75
Otręby pszenne	22,00—23,00

Bank Polski płacił dnia 12 sierpnia za:

dolary amerykańskie	8,84—8,85
funt sterlingów	43,06
franki szwajcarskie	170,97
franki francuskie	84,77
marki niemieckie	211,58

Ostatnie telegramy.**Lot Moskwa — Nowy Jork rozpoczęty.**

Moskwa, 25. 8. W piątek o godz. 3-ciej rano z lotniska centralnego wystartował lotnik sowiecki Szestakow po raz wtóry do lotu przez Azję do Nowego Jorku. Jak wiadomo Szestakow podczas pierwszego lotu do Ameryki był zmuszony do lądowania na Syberji, przyczem jego aparat został zniszczony. Obecnie leci Szestakow wraz z trzema towarzyszami na drugim aparacie i tą samą trasą zamierza w 9 etapach dotrzeć przez Syberję i Alaskę do Nowego Jorku.

Marsz. Petain w Pradze.

Wiedeń, 25. 8. Donoszą z Paryża: Marszałek Petain weźmie udział jako gość w manewrach czechosłowackich. Przybędzie on do Pragi w towarzystwie małżonki i dwóch wyższych oficerów.

Doszli do porozumienia.

Wiedeń, 25. 8. „United Presse” donosi z Waszyngtonu, że rokowania angielsko-amerykańskie dotyczące rozbrojenia na morzu dobiegają już końca. Słychać, iż Mac Donald przybędzie w pierwszych tygodniach października do Waszyngtonu. Istnieje już formalny kompromis, na mocy którego Anglja i St. Zjednoczone mogą budować równe liczby krążowników o pojemności 10.000 ton.

Anglja ponadto posiadać będzie prawo utrzymania większej liczby małych krążowników celem ochrony swej komunikacji handlowej.

Krwawe walki w Palestynie.

Wiedeń, 25. 8. „United Press” donosi z Jerozolimy, że wczoraj przyszło tu między żydami a arabami do krwawego starcia, w wyniku którego padło trzech zabitych i 50 rannych.

Setki uzbrojonych chłopów arabskich przybyło wczoraj przed południem do Jerozolimy. Wygłoszono mowy agitacyjne, poczem tłum ruszył na dzielnicę żydowską. Władze angielskie zamknęły wszystkie dojścia do miasta. Na ulicach patrolują policjanci, uzbrojeni w karabiny. Na najbardziej zagrożonych punktach ustawiono automobile pancerne.

W Jaffie arabowie również usiłowali wczoraj demonstrować, policja jednak zdołała tłum rozpedzić. W innych miastach Palestyny panuje wielkie wzburzenie, ponieważ obawiają się gwałtów ze strony arabów.

„Neue Erelle Presse” donosi z Jerozolimy, że korespondent „Vossische Ztg.” dr. Weisl, został podczas starć ciężko ranny. Wiadomość o jego aresztowaniu nie sprawdza się.

Wiedeń, 25. 8. Dzienniki zamieszczają depeszę, według której walki wczorajsze w Jerozolimie trwały przez dwie godziny. Ofiarą ich padło 9 żydów i dwóch arabów, ponadto raniono 107 osób, z tego 16 bardzo ciężko. Wszystkie sklepy w Jerozolimie są zamknięte. Policja patroluje po ulicach na samochodach pancernych.

Jerozolima, 25. 8. Według Reutera liczba ofiar wczorajszych walk ulicznych nie jest jeszcze ściśle ustalona. Liczba zabitych wynosić ma 16 arabów i 9 żydów. Liczba rannych po obu stronach walczących sięga 100 osób.

London, 25. 8. Reuter donosi z Malty i Kairu, że w związku z rozruchami w Jerozolimie wysłano na wody palestyńskie cztery statki wojenne i bataljon piechoty. Z tych samych źródeł donoszą, że walki między arabami i żydami nie ustają, że arabowie odrzucają stanowczo pretensje żydowskie do t. zw. Ściany Płaczu, która ma być pozostałością świątyni Salomona.

London, 25. 8. Agencja Reutera ogłasza potwierdzenie admiralicji o wysłaniu do Palestyny na prośbę wysokiego komisarza pancerników „Barnham” i „Sussex”. Z powodu wczorajszych zaburzeń ulicznych, w których zginęło wielu żydów i arabów, w mieście ogłoszono stan wojenny i wprowadzono cenzurę prewencyjną.

Berlin, 25. 8. „Vossische Zeitung” donosi z Londynu: Angielskie ministerjum wojny miało ogłosić komunikat, donoszący, że wobec rozruchów w Palestynie komendant wojsk angielskich, stacjonowanych w Egipcie wysłał samolotami oddział, złożony z 50 żołnierzy, koleją zaś pełny bataljon piechoty.

Malta, 25. 8. Krążownik „Sussex”, który odszedł stąd dziś rano udał się, jak tutaj sądzą, do Jaffy w związku z rozruchami w Jerozolimie. Gotów jest również do odejścia panc. „Barnham”. Transportowiec lotniczy „Courageous” przygotował się do odejścia spodziewając się rozkazu w sprawie przewozu z Malty do Palestyny jednego bataljonu wojska.

Obwieszczenie.

W czasie od **poniedziałku 26. sierpnia do poniedziałku 2. września br.** winien każdy pracodawca lub ojciec **piśmiennie** w Ratuszu pokój nr. 2, zgłosić **wszystkich młodocianych chłopców i dziewczęta**, nie zgłoszonych względnie nie uczęszczających dotychczas do dokszt. szkoły zawod, a urodzonych w czasie **od 1. IX 1911 r. do 31. XII. 1915 r.** i zatrudnionych na obszarze miasta Chelmy.

Uczni, zatrudnionych w **przemysle i rzemiośle** należy zgłosić bez względu na wiek — także **ponat 18 rok życia.**

Przy piśmiennem zgłoszeniu należy podać: 1) Naz. i imię młodocianego, 2) datę urodz. 3) wyznanie 4) zawód 5) od kiedy jest w zawodzie lub zajęciu, 6) nazw. i imię pracod. lub firmy, 7) mieszk. pracod. 8) nazw., imię i zawód ojca lub opiekuna. 9) mieszkanie.

Niezastosowanie się do powyższego podlega karze 250,00 zł. lub więzieniu do 6 tygodni.

Chelma, dnia 24 sierpnia 1929 r.

Magistrat

(—) Dr. Wyszkowski, wz. Burmistrza

PRZETARG PRZYMUSOWY.

We wtorek, dnia 27. bm. o godz. 10-ej przed poł. sprzedam za gotówkę najwięcej dającymu

**1 maszynę do walcowania blachy
1 piec gazowy do kąpieli.**

Zbiórka licytantów w biurze moim przy ul. **Chelmińskiej 3.**

Chelma, dnia 26. 8. 29 r.

(—) Gramowski, kom. sądowy.

Ogłaszajcie

w **Przeglądzie Pomorskim.**

Srebro i złoto

oraz **monety** kupuje po najwyższej cenie dziennej

Gołębiowski

Zakład zegarmistrzowski i złotniczy Rynek 14

Nauki

księgowości, korespondencji i stenografji udziela

G. Vorreau

rewizor ksiąg

Bydgoszcz

ul. Jagiellońska 14.

Obywatelstwu m. Chelmy i okolicy

polecam się do wykonywania wszelkich prac **ślusarsko-budowlanych**

ślusarsko-budowlanych

jak: konstrukcji żelaznych, parkanów (siatkowych i żelaznych), ogrodzeń grobowych, instalacji wodociagowych i kanalizacyjnych, spawania autogenicznego (Autogenische Schweissung) wszystkich metali oraz reparacji pomp i rozmaite inne prace wchodzące w zakres ślusarstwa.

Pracę wykonuję solidnie, fachowo i pod gwarancją, po cenach konkurencyjnych. — Przy większych pracach daję dogodne warunki. Posiadając wieloletnie fachowe doświadczenie, zapewnić mogę rzetelne przeprowadzenie wszelkich prac z gwarancją kilkuletnią.

Władysław Czarnecki

Zakład ślusarsko-budowlany

Strzelecka 2. CHELMZA Strzelecka 2.

Pilki

w rozmaitych wielkościach i kolorach ma stale na składzie.

Druk. Przemysł.

Pokoju

umeblowanego

poszukuje nauczycielka od 1. września.

Zgłoszenia do Redakcji pod „pokój”.

Pokoje

umeblowane, także dla uczni szkolnych z utrzymaniem lub bez są od zaraz do wydzierżawienia.

Gdzie, wskaże „Przegląd Pomorski”.

Zamówienie.

Niniejszem zamawiam wychodzący w Chelmy 6 razy w tygodniu „Przegląd Pomorski” na miesiąc **wrzesień** za 2,34 zł. wraz z opłatami pocztowymi. „Przegląd Pomorski” proszę dostarczyć pod poniższym adresem:

Imię i nazwisko: _____

Miejscowość: _____ ulica i nr. _____

Kwit pocztowy

Zi _____

tytułem przedpłaty na „Przegląd Pomorski” za **wrzesień 1929 r.** odebrałem, co niniejszem potwierdzam.

_____ dnia _____ 1929 r.

podpis: _____

Zamówienie.

Niniejszem zamawiam wychodzący w Chelmy 6 razy w tygodniu „Przegląd Pomorski” na miesiąc **wrzesień 1929 r.** za 2,34 zł. wraz z opłatami pocztowymi. „Przegląd Pomorski” proszę dostarczyć pod poniższym adresem:

Imię i nazwisko: _____

Miejscowość: _____ ulica i nr. _____

Kwit pocztowy

Zi _____

tytułem przedpłaty na „Przegląd Pomorski” na miesiąc **wrzesień 1929 r.** odebrałem co niniejszem potwierdzam.

_____ dnia _____ 1929 r.

podpis: _____